

Topalekua

116 zk. 2023ko urria

UPV/EHUko GIZARTE KONTSEILUA
CONSEJO SOCIAL DE LA UPV/EHU

CEPYME-K BERRIKI EGINDAKO AZTERLAN BATEN ARABERA, LANPOSTU HUTSEN ARAZOA LARRIAGOTZEN ARI DA, BATEZ ERE ETE-EN ARTEAN

Egungo lanpostu hutsek batez besteko historikoa gainditzen dute garraioetan, finantzetan eta aseguruetan

Enplegu jakin batzuetarako profil egokirik ez izateak –"hutsik" deitu ohi dena– penalizatu egiten du negozio berrien garapena, batez ere ETEen eremuan, ez baitute aukerarik erakunde handietatik talentu profesional berria lortzeko.

Horiek dira Espainiako Enpresa Txiki eta Ertainen Konfederazioak (CEPYME) «*Lanpostu hutsen erronkari*» buruz egindako azterlanean azaldutako gakoetako batzuk. Bertan agerian geratzen da gaur egun dauden lanpostu hutsek gainditu egiten dutela garraio, finantza edo aseguru-eremuko batez besteko historikoa.

Horrela, gaur egun Espainian **bete gabeko 150.000 lanpostu huts inguru daudela** kalkulatu da, baina askoz gehiago direla kalkulatu da parametro hori Espainiako enpresa-sareko enpresa txiki eta ertainen artean neurtzea zaila delako.

Profil falta hori areagotu egiten da STEM profiletan (Zientziari, Teknologia, Ingeniaritzari eta Matematikari lotuak). Hala ere, lanpostu hutsak betetzeko zailtasunak ez dira profil kualifikatueta mugatzen. **Tarteko kualifikaziokoak ere erregistratzen dira, batez ere lanbide-heziketaren eremuan.** Horrela, zaila da profil espezializatuak aurkitzea

eta gaitasunak falta dira, baita eremu digitalean ere, eta horrek Espainiako enpresen eraldaketa digitaleko prozesua zaildu dezake eta haien lehiakortasuna kaltetu.

CEPYMEk azpimarratu du enplegu-eskaintzaren eta –eska-riaren arteko «banaketa» dagoela, eta horren azpian arrazoi demografikoak, kultura- eta gizarte-aldaketak eta hezkuntza-arrazoiak daudela. **Lanpostu hutsak** larriagotzearen ondorio zuzena ekoizpena geldiaraztea da, **produktibitatea galtzea edo familia-enpresetan belaunaldi-erleboia egitea zailagoa izatea**, «*jenderik gabeko eremuetako produktzio-sarearen diasporaz*» ez hitz egiteagatik.

Ondorio gisa, CEPYMEk prestakuntza-programak maila guztietan (oinarrizko irakaskuntza, goi-mailako irakaskuntza eta lanbide-heziketa) birdiseinatzearen alde egiten du, teknologia berriek markatutako lanbide-gaitasun berriak txertatzeko eta enpresen eskaerara egokitzeko.

AURREKONTU ALDAKETAK UPV/EHU-N: 47.000 EURO

Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitateko Gizarte Kontseiluaren Osoko Bilkurak, azken bileran, Euskal Unibertsitate publikoaren 18 aurrekontu-aldaketa onartu zituen, 47.000 euro ingurukoak. Aurrekontu-aldaketa txikiak dira (5.000 eurotik beherakoak bakoitza), eta unibertsitate-lana ikasturte honetan garatzeko beharrezkoak diren ekipamendu zientifiko, informatiko, didaktiko edo bulegoko altzariak erostera bideratuta daude.

Azkenik, UPV/EHUko Gizarte Kontseiluaren osoko bilkurak onartu zuen Sopelan (Bizkaia) 2021ean UPV/EHUri

dohaintzan emandako higiezin bat enkante bidez besterentzeko erabakia aldatzea. Erabaki hori joan den ekaineko Gizarte Kontseiluaren aurreko osoko bilkuran onartu zen. Hala, Ekonomia eta Finantza Batzordearen proposamenaren arabera, higiezin hori hasieran aurreikusitakoa baino prezio handiagoan besterendu daiteke, Servatas tasatzaileak erabilitako merkatu-prezioen arabera, zeinak hori buruzko txostena egin baitu. Enkante honetatik eratorritako diru-sarrereri esker, Alzheimerri eta Parkinsonari aurre egiteko UPV/EHUn ikerketak finantza-tu ahal izango dira.

BERRIKI EGINDAKO INFOENPLEGU ETA ADECCO AZTERLAN BATEN ARABERA, HIRU EUSKAL LURRALDEAK LAN ESKAINTZA GEHIEN ARGITARATZEN DITUZTENEN TOP 10EAN DAUDE

Unibertsitate-titulazioak %37,5ean eskatzen dira Euskadiko enplegu-eskaintzan

Infoempleo lan-atariak eta Grupo Adeccok, Giza Baliabideen kudeaketan munduko liderra denak, Infoempleo Adecco Txostenaren XXVI. edizioa aurkeztu dute berriki: Enplegu-eskaintza eta -eskaria Espainian, autonomia-erkidegoetako enpleguaren egoera aztertzen duena.

Infoempleo eta Adeccok 2022ko datuekin egindako enplegu-eskaintzari eta -eskaerari buruzko txostenak adierazten du 2022an **Euskadik berri ere eragina galdu zuela enplegu-eskaintzan, bigarren urtez jarraian**. Hala, azken urtean, adierazle horrek ehuneko 0,42 puntu egin zuen behera, eta Espainiako enplegu osoaren % 7,69ko balioa utzi zuen; beraz, Euskal Autonomia Erkidegoa laugarren postuan dago (COVIDaren pandemia baino lehen ranking horretan hirugarren erkidegoa zenean).

Hala ere, txostenaren egileek adierazi dute **hiru euskal lurraldeak lan-eskaintza gehien argitaratzen dituzten Espainiako probintzietako Top 10ean** daudela: Bizkaia, 4. postuan; Gipuzkoa, zortzigarren; eta Araba, hamargarren. Euskal Autonomia Erkidegoaren barruan, Bizkaian dago enplegu gehien (% 46,5), Gipuzkoaren (% 29) eta Arabaren (% 24,4) aurretik.

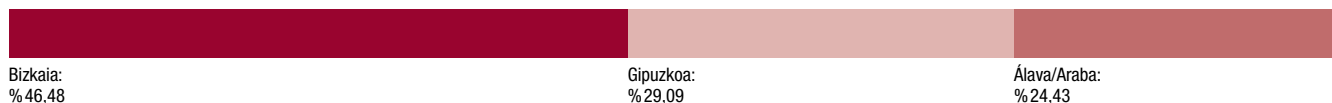
Txosten honen beste gakoetako bat gehien eskatzen diren lanpostuei buruzkoa da. Horrela, lanbide-kategorien arabera, teknikariak (% 49,42) eta enpleguatuak (% 30,91) izan dira Euskal Autonomia Erkidegoan azken urtean enpresek eta erakundeek gehien eskatu dituzten hautagaiak. Era berean, Komertzial, Langile, Biltegiko Langile, Langile eta Administrazio lanpostuak dira oraindik gehien eskatzen direnak.

Eskatutako prestakuntza-mailari dagokionez, azterlanak agerian uzten du azken urtean Lanbide Heziketak enplegarritasuna murriztu duela, argitaratutako lan-eskaintzari dagokionez behintzat. Horrela, **eskaintzen % 41,8k Lanbide Heziketako titulua izatea eskatzen dute** (hezkuntza mota hori eskatzen duten lan-eskaintzek ia 2,3 puntu egin dute behera). **Bestalde, unibertsitate-titulazioak kasuan % 37,5ean eskatzen dira.**

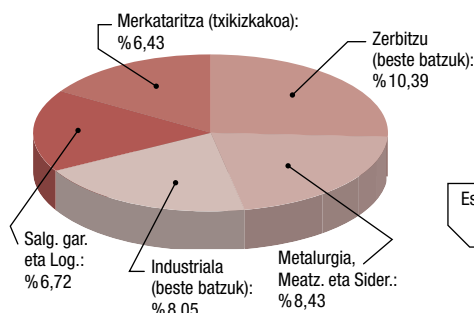
2022an gehien eskatu diren karreren artean, honako hauek daude: Enpresen Administrazioa eta Zuzendaritza, Industria Ingeniaritza, Erizaintza, Hezkuntza eta Pedagogia, Enpresen Administrazioa eta Zuzenbidea eta Informatika Ingeniaritza gradu bikoitza.

Enplegua sektoreka banatzeari dagokionez, **Zerbitzuek bost postu egin dute gora, eta lehen postura iritsi da, eskaintzaren % 10,4arekin**. Gainera, igoerarik handiena Erkidego honetan izan da (+3,72 ehuneko-puntu). Metalurgia, Mineralurgia eta Siderurgiaren sektorea (% 8,43) suspertu egin da eta hirugarrenetik bigarrenera igo da; industria-sektorea, 2021ean lider ukaezina zen eskaintza, hirugarren postura jaitsi da (% 8,05). Hala ere, sektore horrek Euskal Autonomia Erkidegoan Espainiako gainerako lurraldeetan baino askoz eskaintza handiagoa du, batez beste % 4,42koa baita.

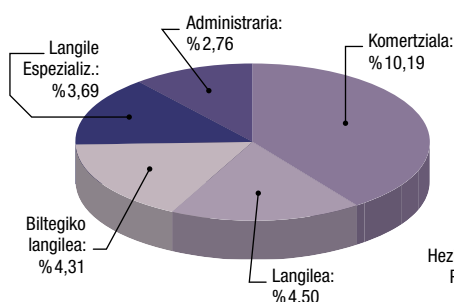
EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOKO LURRALDE-BANAKETA

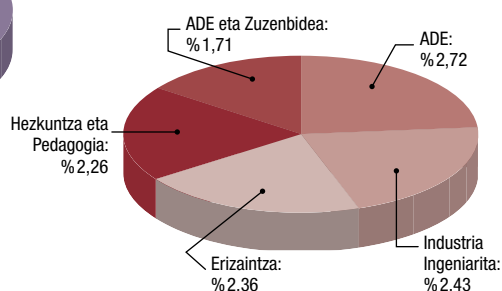
SEKTORE-BANAKETA

LAN-ESKAINTZA GEHIEN JASOTZEN DITUZTEN LANPOSTUAK

UNIBERTSITATE-TITULUDUNENTZAKO LAN-ESKAINTZAK

CONOCIMIENTO Y DESARROLLO FUNDazioak (CYD) EGITEN DUEN 10. RANKINGAK EUSKAL UNIBERTSITATEAK NABARMENTZEN DITU AZTERTUTAKO 36 PARAMETROETATIK 23tan

UPV/EHU buru duen euskal unibertsitate-sistema, top 3 nazionalean, CYD rankigaren arabera

Conocimiento y Desarrollo Fundazioak (CyD) orain dela 10 urtetik egiten du CYD Ranking izenekoa, unibertsitate-sistema autonomikoen jarduna neurtzen duena. Erabilitako 36 parametroetatik, Euskadi 3. Top nazionalean kokatzen da, Kataluniako eta Nafarroako unibertsitate-sistemen ondoren, haietatik 23tan kokatzen baita, Estatuko batez bestekoaren gainetik.

CYD Rankinga –«Espainiako unibertsitateak. Ikuspegi autonomikoa 2023»– Espainiako unibertsitateen azterketa osatuena da. Unibertsitate-komunitatearentzat balio handiko gida digital eta interaktiboa da, ikasleei erabakiak hartzen laguntzen diena, bai eta unibertsitateei ere, estrategiak diseinatzeko laguntzen diena, **erabiltzaile bakoitzaren irizpide eta beharretara egokitutako sailkapen desberdinak** egiteko aukera ematen baitu.

Hamargarren edizio honetan, CYD Rankigak **80 unibertsitateen, 29 ezagutza-esparruren eta 3.266 titulazioen emaitzak aurkeztu ditu**. Unibertsitate parte-hartzaileak Unibertsitate, Zentro eta Tituluen Erregistroan sartutako graduak irakaskuntzak ematen dituzten 86 unibertsitate aktiboen % 93 dira. Horietatik 48 publikoak dira (hau da, ordezkaritzaren % 100) eta 32 pribatuak (guztizkoaren % 89).

Berritasun gisa, aurten CYD Rankingean **Kazetaritza eta Komunikazioaren** eremua sartu da, eta Gizarte Zientzien (Enpresen Administrazioa eta Zuzendaritza, Ekonomia, Zientzia Politikoak, Soziologia, Historia, Hezkuntza, Zuzenbidea) eta Luraren Zientzia-Geologia arloetako titulazioen emaitzak eguneratu dira.

Aurten (aurreko edizioan bezala) errendimendu handieneko adierazle gehien lortu dituzten autonomia-erkidegoak **Nafarroa, Katalunia (aztertutako 36 adierazleetatik 28 berdinduta) eta Euskadi izan dira, errendimendu handieneko 23 adierazlerekin**.

Txosten horren arabera, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitateak –UPV/EHU publikoak buru dutenak– sailkapen nazionalaren maila gorenean daude parametro hauetan:

Irakaskuntza eta Ikaskuntza (Nafarroako, Euskadiko eta Gaztela eta Leongo unibertsitateak buru), **Eskualde Garapenerako Ekarpena** (Kanariak, Euskal Autonomia Erkidegoa eta Katalunia), **Nazioarteko Orientazioa** (Nafarroa, Katalunia eta Euskadi) edo **Ezagutzaren Transferentzia** –lizentziak, patenteak eta enpresekiko lankidetzak– (Katalunia, Galizia eta Euskadi).

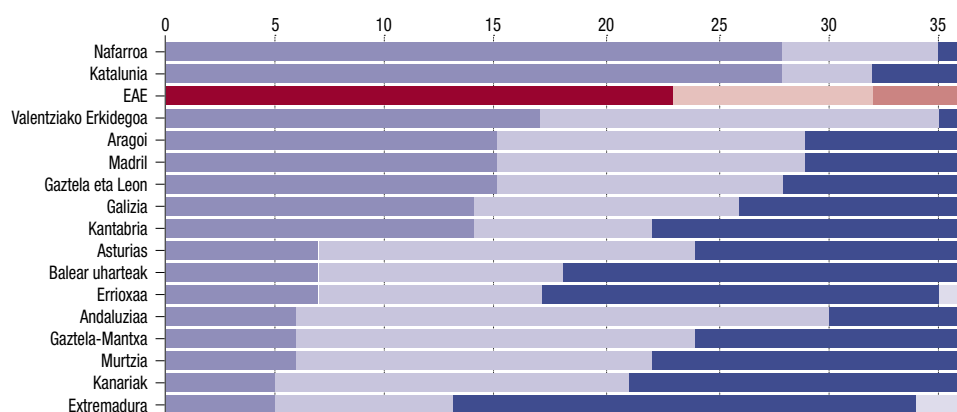
«Graduko ikasleen jardun akademikoari dagokionez, euskal unibertsitate-sistemaren erregistroak oso onak dira», azpimarratu du txostenak. Horrela, EAE da **errendimendu-tasa handiena duen hirugarren erkidegoa** (onartutako kredituen ehunekoa matrikulatuekiko), % 83,5; Estatuko batez bestekoa, berriz, % 80,5 da, eta ehuneko hori ez da hamar erkidegora iristen.

Azterketa-eremuen arabera, Euskal Autonomia Erkidegoa nabarmentzen da negozioetan, administrazioan eta zuzenbidean matrikulatutakoaren laugarren ehuneko handiena duelako eta ingeniartza, industria eta eraikuntzan matrikulatutakoaren ehuneko handiena duelako. Ildo horretan, **STEMeko tituludunen ehunekoa Espainiako bigarren handiena da (% 29,6)**, Espainiako aurrez aurreko unibertsitate-sistema osoaren datua baino zortzi puntu handiagoa.

Euskal unibertsitate-sistemak lehen urtean ikasketak Uztan dituztenen Tasan ere badu lidergorik: Euskadin ikasleen % 13,9 dira, unibertsitate-sistema nazional osoko baxuena (estatuko batez bestekoa % 22 da). Era berean, CYD Fundazioak agerian utzi du EAEko goi-mailako graduatuek Estatuko langabezia-tasa txikiena dutela (% 5,4), eta Estatuko batez bestekoa % 8,4 da.

KOMUNITATEEN CYD RANKINGA, ERRENDIMENDUAREN ARABERA.

Autonomia-erkidegoen sailkapena, unibertsitateek lortutako puntuazioen arabera

■ Errendimendu erlatibo handiagoa
■ Tarteko errendimendua
■ Errendimendu erlatibo txikiagoa
■ Ez da aplikatzen / Daturik gabe

■ **EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOA**
Errendimendu erlatibo handiagoa: 23

Indar handia ikerketarako baliabideetan

CYD Fundazioaren txostenak, euskal unibertsitate-sistema aztertzen duenean, Euskadik ikerketarako baliabideei dagokionez duen indar handia azpimarratzen du. CYD Fundazioaren txostenak, euskal unibertsitate-sistema aztertzen duenean, Euskadik ikerketarako baliabideei dagokionez duen indar handia azpimarratzen du. **Era berean, sektore horretan emakume ikertzaileen ehunekorik handiena erregistratu da (% 46,6)**. EAEko beste datu interesgarri bat doktorego eta gradu industrialak dira. CYDko adituen arabera, eredu hori Espainiako gainerako tokietara esportatu beharko litzateke.

UNIBERTSITATE ETA OSASUN MINISTERIOEK ARLO HORRETAKO EGOERARI BURUZKO DIAGNOSTIKOA EGITEN DUTE, IKASLEEN ONGIZATEAREN MESEDERAKO POLITIKAK BULTZATZEKO

Ikaslearen erdiak baino gehiagok uste du laguntza psikologikoa behar duela osasun mentaleko arazoengatik

Unibertsitate eta Osasun Ministerioek berriki argitaratu dute Espainiako Unibertsitateetako Ikasleen Osasun Mentalari buruzko azterketa partekatua. Datuek harritu egiten dute emaitza garrantzak izateagatik; izan ere, emaitza horietan agerian geratzen da ikasleen erdiak baino gehiagok osasun mentaleko arazoengatik laguntza psikologikoa behar dutela hautematen dutela.

Espainiako unibertsitate-ikasleen osasun mentaleko arazoak neurtzeko, **Unibertsitate eta Osasun Ministerioek** koordinatutako diziplina anitzeko talde batek, Osasun Mentaleko Sareko Osasun Biomedikoko Zentroarekin eta Aplica Kooperatibarekin lankidetzan, unibertsitate-ikasker nazionalaren osasun mentala neurtzeko azterketa bikoitza hasi zuen 2022ko amaieran. Lehenengo azterlan kuantitatiboa eta bigarrena, kualitatiboa, Espainiako unibertsitate-sistemaren azterketa osoa egiten dute, Espainiako unibertsitateetako ikasleen ongizateari mesede egingo dioten politikak sustatzeko.

Bi inkestetan **-60.000 eta 24.150 erantzun jaso ziren, hurrenez hurren-** aldagai interesgarriak sartu ziren (demografikoak, gizarte-isolamendua, ikasketekin lotutakoak, ondorezako arrazoi subjektiboak, eta abar), besteak beste, antsietate- eta depresio-sintomen baheketarako, alkohol eta beste substantzia batzuen abusatutarako, pentsamendu eta jokabide suizidetarako galde-gegiak ezarritik.

Alde batetik, **Espainiako unibertsitate-ikasleen metal-osasuneko arazoaren prebalentzia eta arrisku-faktoreak neurtu nahi ziren.** Bigarrenik, azterketa kualitatiboak argi utzi nahi du zer baliabidek lagun dezaketen ikaslearen gaitasunak hobetzen osasun eta ongizate ona izateko, eta, aldi berean, gaitasun horiek mugatzen dituzten oztupoak erakutsi nahi ditu.

Garrantzitsua da gogoratzea osasun mentala funtsezko giza eskubidea dela, eta pertsona guztiek dutela, adina edo gizarte-egoera edozein dela ere, arreta eta babes egokia izateko eskubidea. Horregatik, Unibertsitate Sistemaren Lege Organiko (LOSU) berrian ezarritakoaren

arabera, **unibertsitateek prebentzio eta orientazio psikopedagogikoko zerbitzuak eta campusetan ongizatea sustatzeko zerbitzuak izan beharko dituzte.**

Gako nagusiak

Azterlanaren gakoetako bat da **unibertsitate-ikasle nazionalen % 50ek baino gehiagok laguntza psikologikoa behar izan dutela azken lauhilekoan osasun mentaleko arazoengatik.** Era berean, unibertsitateko ikasleen % 50ek baino gehiagok noizbait kontsultatu du profesional sanitarioen batekin osasun mentaleko arazoren bat dela eta.

Osasun mentalaren aldagaiei dagokienez, **inkestari erantzun zioten unibertsitateko bi ikasletik batek depresio- eta antsietate moderatu edo larriko sintomak zituen inkestaren aurreko bi asteetan.** Nabarmentzekoa da, azterlanaren bi faseetan, emakumezko ikasleek depresio-sintomen, antsietatearen eta insomnio kliniko edo larriaren ehuneko handiagoa izan zutela, eta alkoholaren kontsumo arriskutsuaren ehuneko txikiagoa, gizonezko ikasleek baino.

Bestalde, inkestatutako ikasleen % 20 inguruk pentsamendu suizidak izan ditu gutxi. Era berean, antsietate moderatuaren edo larriaren prebalentzia bi ikasletik bat da, gutxi gorabehera.

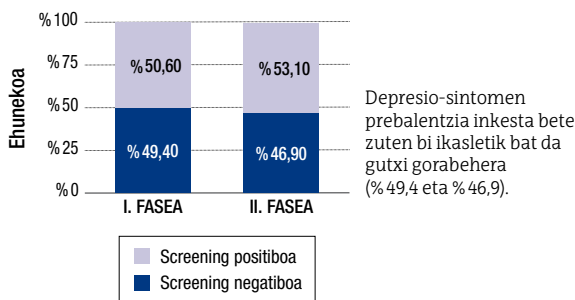
UNIBERTSITATEKO IKASLEEN ONGIZATE EMOZIONALA HOBETZEKO PROPOSAMENAK

Unibertsitateko Ikasleen Osasun Emozionalari buruzko azterlanaren egileek 86 proposamen egin dituzte unibertsitateko ikasleen ongizate emozionala hobetzeko, haien osasun mentala hobetze aldera. Gogoratu behar da, halaber, UPV/EHUk arreta psikologikoko zerbitzua duela, bere campusetan bulegoa duena.

Oso neurri errazak aplikatzen dira, hala nola unibertsitate-zerbitzuen informaziorako sarbide arina, ikasleen eta irakasleen arteko topaguneak sustatzea edo osasun mentalari laguntzeko zerbitzu espezifikoak hedapena eta ikusgarritasuna hobetzea, edo estatu mailan topaketak sustatzea eta topaketa-foroak sustatzea Unibertsitatean bizitza hobetuko duten esperientziak partekatzeko.

Bestalde, **Zaragozako Unibertsitateak** inkesta bat diseinatu du ikaslearen osasun mentalaren egoera ezagutzeko, eta **haien sare sozialak aztertu ditu;** izan ere, ikasleen profilen informazio publikotik abiatuta, egoera konprometituak detektatuko dira.

SINTOMA DEPRESIBOEN PREVALENTZIA

IDEIA SUIZIDAREN PREVALENTZIA

